

Vesihuoltolaitoksen lausunto maa-ainesluvan muutoshakemuksesta

Tekninen lautakunta 31.08.2023 § 72
186/11.02.03/2023

Valmistelija

Vesilaitoksen vastaava hoitaja Esko Mäntysaari

Oriveden kaupungin ympäristölautakunta on pyytänyt vesihuoltolaitokselta lausuntoa maa-ainesluvan muutoshakemuksesta, joka koskee hiekan ja soran ottamista Oriveden kaupungissa sijaitsevilla tiloilla 562-431-7-184 ja 562-431-12-24. Maa-aineslupahakemus sijoittuu Yröskangas-Vatiharju nimiselle pohjavesialueelle, jossa sijaitsee myös Oriveden vesilaitoksen Yrösjoen pohjavedenottamo.

Hakemuksen mukaan: ”Suunnitelma-alue sijaitsee Yröskankaan I-luokan pohjavesialueen eteläosassa. Yröskankaalla pohjavesi virtaa etelää kohti ja purkautuu Yrösjokeen ja pohjoisosista virtaava vesi purkautuu harjun sivuille. Pohjavesimuodostuma on veden hankinnan kannalta hyvä eikä sitä ole luokiteltu riskialueeksi. (Oriveden pohjavesialueiden suojelusuunnitelma 2016). Noin 500 metriä suunnitelma-alueesta pohjoiseen sijaitsee Yrösjoen vedenottamo, jolla on lupa ottaa vettä 900 m³/d. Vedenottamolla pohjaveden pinta on seurannan mukaan ollut korkeammalla kuin suunnitelma-alueen läheisyydessä olevien havaintoputkien pohjavedenpinnan tasot. Virtaussuunta on vedenottamolta suunnitelma-alueelle päin, joten maa-ainesten ottotoiminnalla ei tule olemaan vaikutusta vedenottamon veden laatuun tai määrään.”

Oriveden kaupungin vesilaitoksen toinen päävedenottamoista sijaitsee suunnitelma-alueeseen kuuluvalla Yröskangas (aiemmin Yröskangas – Vatiharju) tärkeällä pohjavesialueella. Yröskangas - Vatiharjun pohjavesialueella pohjaveden virtaussuunnat jakautuvat eri suuntiin siten, että mm. noin Pulmunen lammen kohdalta pohjavesi virtaa etelään, vedenottamolle päin. Vedenottamon vaikutusalueella pohjavesialueen muodostava harjualue on kapeahko, pituussuunnassa pohjavesialueella sijaitsevan kantatien 66 suuntainen. Tällä osalla pohjavesialuetta, jossa Yrösjoen vedenottamo sijaitsee, on useiden vuosikymmenien aikana suoritettu maa-ainesten ottamista ja alueella on suhteellisen vähän luonnontilaista koskematonta maa-alueita. Myös Yrösjoen vedenottamo on rakennettu n. 1960-luvulla maa-aineksen ottoalueen ”pohjalle” ja ottamon vierestä on mm. aiemmin kaupungin toimesta maisemoitu täyttämällä avonaisia pohjavesilammikoita. Osalla aluetta pohjavesi ajoittain edelleen virtaa vailla suojaavaa maa-aineskerrosta. Alueen vedenottamolta otettava pohjavesi on kuitenkin hyvänlaatuista. Maa-aineksen ottamisella voi olla yleisesti monenlaisia vaikutusta pohjaveden laatuun ja myös sen muodostumiseen, joita ehkä olisi hyvä tarkemmin tutkia / selvittää, ennen kuin alueella maa-aineksen ottoa nykyisestä laajennetaan. Pohjavesialueelta otettavan maa-aineksen määrän sekä ottoalueen laajuuden lisäämisen vaikutusta mm. pohjaveden muodostumisnopeuteen esim. keväällä lumien sulamisaikaan tulisi ennen uusien alueiden avaamista selvittää.

Yrösjoen vedenottamoalueella on ajoittain, lähinnä kevätsulamisen aikoihin ollut tulvatilanteita, joista johtuen mm. vedenottamokaivojen huoltokaivot on joitakin vuosikymmeniä sitten uusittu ja korotettu sekä maanpinnan tasoa kaivojen ympärillä nostettu. Maa-aineksen oton lisäämisestä mahdollisesti aiheutuva pohjaveden pinnan nopeutuva nousu lisäisi mahdollisesti haitallisia vaikutuksia, kuten pohjaveden pintaantumisen

lisääntymistä, joka puolestaan voisi aiheuttaa haittoja / riskejä pohjaveden laadulle.

Ennen maa-aineksen ottamistoiminnan laajentamista koskevan hakemuksen hyväksymistä, tulisi hakemukseen liittää laajempi selvitys sen mahdollisista vaikutuksista pohjaveden muodostumiseen ja pitkäaikaisista vaikutuksista alueen vedenottamotoimintaan.

Toimivalta

Hallintosääntö 29 §

Esittelijä

Tekninen johtaja Matti Vesava

Päätösehdotus

Tekninen lautakunta päättää lausuntonaan todeta, että Yrösjoen vedenottamo on Oriveden vesilaitokselle tärkeä vedenottamo. Tällä vedenottamoon vaikuttavalla pohjavesialueella tulee, ennen kuin alueella suoritettavaa maa-aineksen ottamistoimintaa lisätään ja laajennetaan, olla laadittuna laajempi selvitys maa-aineksen oton mahdollisista vaikutuksista vedenottamotoiminnalle laajemminkin koko alueella, kuin pelkästään pohjaveden korkeustasot ja virtaussuunta.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Merkittiin pöytäkirjaan, että kaupunginhallituksen puheenjohtaja Jussi Viljanen saapui kokoukseen tämän asian käsittelyn aikana kello 17:02.

Merkittiin pöytäkirjaan, että kaupunginhallituksen edustaja Touko Sikala saapui kokoukseen tämän asian käsittelyn aikana kello 17:11.

Merkittiin pöytäkirjaan, että vesilaitoksen vastaava hoitaja Esko Mäntysaari oli asiantuntijana paikalla asian käsittelyn aikana.
